

ў «Праграме па фальклору і міфалогіі», створанай навукоўцамі Акадэміі навук Беларусі. Такі ж прыпыск рэалізаваны на факультэце завочнага навучання Беларускага ўніверсітэта культуры.

Вырашэнне ўказаных пытанняў дазволіць кожнаму часткова вырашыць праблему стварэння лагічнай праграмы выкладання беларусказнаўчых дысцыплін і асновы для далейшай работы спецыяльных кафедраў на падрыхтоўку спецыялістаў у залежнасці ад профілю іх будучай прафесіі.

Мархонкі Я.Л.,
прафесар

АБ УДАСКАНАЛЕННІ МЕТОДЫКІ НАВУЧАННЯ І ВЫХАВАННЯ СТУДЭНТАЎ

Ва ўмовах іскароду да пмагузроўнсвай сістэмы адукацыі ў галіне культуры і мастацтва ўзрастае роля выкладчыка ва ўдасканаленні методыкі навучання і выхавання студэнтаў.

Найбольш інтэнсіўна здзяйсняецца фарміраванне светапогляду ў студэнцкія гады, калі засьоўваецца вялікі паток інфармацыі, закладваюцца асновы будучай прафесіі. У гэтай сувязі лічым, што мэтадыка ўдасканалення навучання і выхавання павінна быць комплекснай.

Навучанне і выхаванне студэнтаў, безумоўна, павінна вяртацца на высокім прафесійным узроўні. Але, акрамя гэтага, вялікае значэнне маюць якасці педагога. Гэта перш за ўсё гуманна адносіны да людзей, сумленнасць, праўдзівасць, сціпласць, неспрымірны адносіны да ілжывасці, несумленнасці, недысцыплінаванасці.

Пры выпрацоўцы маральных якасцей і ідэйнай перакананасці студэнтаў ў працэсе навучання неабходна павянтаць, што іскаронасць не з'яўляецца вынікам пасўнага ўспрымання, а прадвызначас актыўнас стаўленне студэнта да маральных прыпыскаў, спосабу паводзін. Вялікая роля ў гэтым выкладчыка, уся дзейнасць якога павінна сведчыць аб тым, што прыпысы, ідэалы, якія ён імкнецца выхоўваць у студэнтаў, маюцца ў яго самога.

Навучаючы і выхоўваючы студэнтаў, патрэбна зыходзіць з таго, што сучасныя студэнты будуць не толькі спецыялістамі ў галіне сваёй прафесіі, але і кіраўнікамі ўстаноў, арганізацый, прадпрыемстваў і грамадскіх дзеячамі. Таму важна высьвецаць іх працаздольнымі і працалюбівым.

Вялікая роля ў гэтым накірунку адыодзіцца індывідуальнай работас. Яна стварае даверлівы адносіны паміж выкладчыкам і студэнтам, даз-

важэ аказаць дапамогу студэнта ў выбары праўдывага вырашэння нават у асабістых пытаннях.

Ідэйная перакананасць выкладчыка, высокія маральныя якасці, веды і праўдывасць выкарыстанне законаў і катэгорый філасофіі, умелас добра арганізаваць прапу садзейнічаюць духоўнаму збліжэнню настаўніка і вучняў, дазваляюць студэнтам адгэньваць падзеі і факты нашага жыцця, часовыя цяжкасці ў ім. Адначасна выкладчык павінен удлічваць асабіласці склаўдывага калектыву групы і курса, псіхалагічныя, інтэлектуальныя і пававыя асабіласці студэнтаў.

Душу народа можна пазнаць толькі праз знаёмства з яго культурай і гісторыяй. Неабходна беражліва захоўваць і развіваць мову, культуру, народныя традыцыі беларускага народа. Таму выкладанне матэрыялу дысцыплін трэба цесна звязваць з прапагандай беларускіх народных традыцый у розных галінах жыцця, падкрэсліваць ролю выдатных прадстаўнікоў беларускага народа ў развіцці мастацтва, навукі, культуры сваёй краіны.

Кудрышкі У.І.,
дацэнт

АСАБЛІВАСЦІ ПРАВЯДЗЕННЯ ЗАНЯТКАЎ У СПЕЦМЕДГРУПАХ ВА ЎМОВАХ БЕЛАРУСКАГА УНІВЕРСІТЭТА КУЛЬТУРЫ

Методыка заняткаў па фізыхаванню ў спецмедгрупам пры розных захворваннях шырока асвятляецца ў навуковай і метадычнай літаратуры. Але пытанні іх арганізацыі асвятляюцца недастаткова або палаюцца ў ідэальным класічным варыянце. У працэсе работы ў спецгрупам мы пераканаліся, што вырашыць пытанні арганізацыі груп, камплектавання іх у адпаведнасці з дыягназам захворвання, узростам, полаам, фізічнай падрыхтоўкай цяжка за адсутнасці ў вышэйшых устаноам дастатковай матэрыяльнай базы, аўдыторнага фонду, фонду заробтнай платы. Уплывас тут і спецыфіка раскладу заняткаў і інш. Таму мы вырашылі, зыходзячы з умоў нашага ўніверсітэта, распрацаваць уніфікаваную методыку заняткаў па фізыхаванню ў спецмедгрупам з мэтай умацавання здароўя хворых студэнтаў і стабілізацыі працэсаў хранічных захворванняў.

Дзеля гэтага распрацавалі рабочы план на навучальны год. Тэарэтычны раздзел плана ўключае прыродазнаўча-навуковыя асновы фізічнага выхавання; урачэбны кантроль і самакантроль; рэжым дня і харчавання. Практычны раздзел прадугледжвас агульнае ўмацаванне арганізма;

расцяганне мышцаў цела, масаж, самамасаж і апаратны масаж; развіццё гнуткасці; спецыяльныя практыкаванні ў адпаведнасці з дыягназам; круговую трэніроўку; карыліруючыя практыкаванні; дыхальныя практыкаванні; умацаванне мышцаў спіны, жывата, ног, рук і бакавых мышцаў гулава; трэніроўку іншых мышцаў; рухомыя гульні і эстафеты; кварцаванне цела; трэнажорную гімнастыку.

Групы камплектаваліся па курсах незалежна ад ўзросту студэнтаў, іх полу, захворвання. Заняткі праводзіліся 2 разы ў тыдзень у абсталяванай зале з усім неабходным інвентаром. Асабліва ўвага надавалася нагрузцы на занятках. Так, частата пульсу даходзіла да 140-150 удараў у хвіліну (аэробныя ўмовы) і мела зубчаты характар з перымі падымамі і спадамі. Дваццаць працэнтаў часу на занятках адводзілася на самастойную працу студэнтаў. Яны выконвалі індывідуальныя спецпрактыкаванні пад напым непасрэдным кантролем. Нагрузка і ўсе практыкаванні падбіраліся з улікам індывідуальных асаблівасцей і дапамагалі выраіці асноўнай мэты.

У пачатку і канцы навучальнага года праводзіліся тэстыраванне студэнтаў і анкетаванне. Адзначана паліпшэнне паказчыкаў. Вынікі анкетных апытанняў паказалі, што ў 2% выпадкаў хвароба прагрэсавала, у 60% выпадкаў наглядалася стабілізацыя захворванняў, у 38% - адзначалася паліпшэнне здароўя.

Шаўцоў А.П.,
выкладчык

ДА ПРАБЛЕМЫ ВЫЗНАЧЭННЯ ПАНЯЦЦЯЎ «САЦЫЯЛЬНАЯ ПЕДАГОГІКА» І «САЦЫЯЛЬНАЯ РАБОТА»

1. Патрэба ў распрацоўцы дакладнага азначэння тэрмінаў «сацыяльная педагогіка» і «сацыяльная работа» існуе ад пачатку зароджэння сфер навукі, дзе ўжываюцца названыя тэрміны. Тлумачыцца гэта, у першую чаргу, тым, што няма канкрэтнага адказу на пытанне пра тое, у чым менавіта заключаецца змест сацыяльнай педагогікі, а ў чым сацыяльнай работы. У існуючых на сённяшні дзень замежных і айчынных тэарэтычных даследаваннях па гэтай тэме назіраецца шмат супярэчнасцей.

2. На дадзены момант у адпаведнасці з існуючымі тэорыямі сацыяльная педагогіка разглядаецца як новая галіна агульнай педагогікі і спецыялістамі вызначаецца як навука, якая дае тэарэтычнае абгрунтаванне неабходнасці дапамогі і абароны асобы, сям'і. Адначасова падкрэсліваецца, што сацыяльная педагогіка прадугледжвае сацыяльную работу, галоўная

задача якой - практычнае ўвасабленне гэтай неабходнасці ў жыццё.

3. Абяліваючы названыя палажэнні, прыходзім да думкі, што іх асноўнай дамінантай з'яўляецца толькі дзейнасць па аказанні дапамогі і абароне правоў і інтарэсаў асобы. Але пры такім падыходзе цалкам знікае выхаваўчая функцыя сацыяльнай педагогікі. У сувязі з гэтым адбываецца падмена зместу паняцця «сацыяльная педагогіка» паняццем «сацыяльная работа» і наадварот.

4. Разглядаючы папярэдні вопыт развіцця тэорыі выхавання, можна сцвярджаць, што чалавецтва па сутнасці так і не знайшло аптымальнага рашэння гэтай асноўнай праблемы. І традыцыйная педагогіка знаходзіцца ў глыбокім крызісе. Гэты крызіс абумоўлены, на нашу думку, тым, што традыцыйная педагогіка, дэкларуючы мэты выхавання, усё ж на першы план заўсёды ставіла навучанне, дыдактыку, а не выхаванне.

5. Некаторыя цікавыя падыходы да выхавання як тэарэтычнага, так і практычнага плана аказаліся, на жаль, незаслужана забытымі, не запатрабаванымі грамадствам. Адна з тэорый, менавіта тэорыя выхавання асобы, належыць выдатнаму дзяржаўнаму дзеячу і педагогу Рэчы Паспалітай XVIII ст. Станіславу Канарскаму. У сярэдзіне XVIII ст. ён стварыў праскт рэформы піярскіх школ і заснаваў калегіумы закрытага тыпу спачатку ў Вільні, а затым у Варшаве, у якіх выхоўваў і навучаў дзяцей па сваёй праграме. Выхаванне, на думку С.Канарскага, павінна «... абавірацца на прагу славы, лачушчэ асабістай годнасці, гонар, пагарду да страху, любоў да праўды, навыв культурынага абыходжання з людзьмі». Трэба быць незалежным, хоць бы і бедным», - гэтыя словы С.Канарскага могуць быць дэвізам сённяшняга дня. Цяё і вопыт С.Канарскага актуальны ў наш час яшчэ і таму, што ў іх закладзены асноўныя прынцыпы сацыяльнай педагогікі - Свабода і Незалежнасць Асобы. Дзякуючы свабодзе, горды і паважачуцы сябе чалавек здольны супрацьстаяць усім жыццёвым перашкодам і цяжкасцям. Будучы незалежным, чалавек не прымае прыгнет і знявагу асобы. Гэтыя два прынцыпы, разам з агульначалавечымі, павінны быць асноўнымі ў выхаванні асобы на сучасным этапе і стаць прафесійна неабходнымі ў дзейнасці сацыяльнага педагога.

6. Таму, на наш погляд, сацыяльная педагогіка заклікана вырашаць зусім іншыя задачы, чым тыя, якія ставяцца перад ёй сёння. Яна павінна, у першую чаргу, займацца не тэарэтычным абгрунтаваннем пошуку шляхоў аказання грамадскай дапамогі асобе, не барацьбой з негатыўнымі наступствамі развіцця грамадства, а займацца менавіта выхаваннем і фарміраваннем асобы на працягу ўсяго ж